

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

**REALITĂȚI SOCIALE ȘI POLITICI PUBLICE ÎN ROMÂNIA.
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, BUCUREȘTI, 2021.
CRISTINA OTOVESCU**

Sergiu-Lucian RAIU

Sociologie Românească, 2022, vol. 20, Issue 1, pp. 151-160

<https://doi.org/10.33788/sr.20.1.8>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Asociația Română de Sociologie

***REALITĂȚI SOCIALE ȘI
POLITICI PUBLICE ÎN ROMÂNIA.
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE,
BUCUREȘTI, 2021. CRISTINA OTOVESCU***

Sergiu-Lucian RAIU¹

Abstract

This volume provides relevant and systematic information on the evolution of Romanian society from the establishment of the Romanian state as a nation to the present day from a political, economic and social perspective, highlighting through statistics the situation of the country compared to other states. The paper summarizes key aspects of the structure and dynamics of the Romanian population, provides a diagnosis of public health and the medical system in Romania compared to other European Union countries. Professor Dr. Maria Cristina Otovescu from the University of Craiova, Faculty of Law, looks at the manifestation of the pandemic in various countries around the world in terms of public policies in emergencies and crises and presents in a concise manner the response of the authorities and the mobilization of the international community during the SARS-CoV-2 pandemic.

Keywords: public policies, social policies, Romania, the impact of the SARS-CoV-2 pandemic.

¹ Universitatea „Ștefan cel Mare”, Facultatea de Istorie și Geografie, Departamentul de Științe Umane și Social-Politice, Suceava, ROMÂNIA. E-mail: raiu.sergiu@yahoo.com.

Volumul de față oferă informație relevantă și sistematică privind evoluția societății românești de la constituirea statului român ca națiune până în zilele noastre din perspectivă politică, economică și socială, reliefând prin date statistice situația țării comparativ cu alte state. Lucrarea sintetizează aspecte-cheie privind structura și dinamica populației României, oferă o diagnoză a sănătății publice și a sistemului medical din România comparativ cu cele din alte țări ale Uniunii Europene. Profesorul universitar doctor Maria Cristina Otovescu din cadrul Universității din Craiova, Facultatea de Drept, privește manifestarea pandemiei în diverse țări de pe glob prin prisma politicilor publice în situații de urgență și de criză și prezintă într-o manieră sintetică răspunsul autorităților și mobilizarea comunității internaționale la pandemia SARS-CoV-2.

Cartea este structurată în șapte capitole, în care sunt analizate conținutul, necesitatea și oportunitatea politicilor publice și sociale din România de după 1990, într-o formă integrată, privesc prin caracterul lor social-istoric, dar și național. Universitară Cristina Otovescu menționează că „eficacitatea politicilor publice ori sociale depinde de nivelul de dezvoltare social-economică internă, de voința politică a partidelor politice aflate la putere, de resursele financiare proprii, de capacitatea de organizare a structurilor guvernamentale și nonguvernamentale” (p. 15). Sunt trecuți în revistă autorii consacrați și lucrările fundamentale din literatura de specialitate a politicilor publice, sunt prezentate domeniile politicilor publice în România în două perioade distincte: 1990-2006 și perioada 2007-prezent și sunt menționate instituțiile cu atribuții în implementarea politicilor publice. Aprobate prin hotărâre de Guvern și votate în Parlament, politicile publice se diferențiază atât în funcție de domeniul de aplicare, cât și în raport de nivelul de referință central, național sau local.

În primul capitol, *Starea generală a societății românești*, din partea I, *Profilul de țară – repere identitare*, se menționează că în ultimul deceniu al secolului XX, deși s-a produs disoluția blocului statelor comuniste din Europa și renașterea libertăților și valorilor lor democratice, acele societăți care au trăit perioade de comunism au atât elemente comune, cât și elemente specifice, iar ceea ce le diferențiază este ritmul dezvoltării istorice, dar este semnificativ și modul în care societățile au realizat trecerea de la o epocă istorică la alta. România a trebuit să înlocuiască structurile economico-sociale comuniste cu cele capitaliste. Procesul de privatizare rapidă a dus la o Românie sărăcită, cu o economie distrusă, un sistem politic și instituțional corupt și ineficient. În România tranziția de la comunism la capitalism nu este încheiată deoarece politica tranziției a fost concepută greșit. Sunt aduse în discuție problema identității naționale, nivelul de dezvoltare economico-socială a României, fiind pomenit sociologul american Immanuel Wallerstein și a sa clasificare a relațiilor de dependență dintre state de tip tripartit. În partea a doua a primului capitol, *Principalele domenii de activitate socială*, sunt trecute în revistă domeniile care reprezintă matricea oricărei societăți omenești, cele care se află în multiple relații de cooperare, interacțiune sau intercondiționare și care au rolul de a conferi unitate și funcționalitate întregului organism social: politic,

economic, administrativ, juridic, cultural și social. În cea de-a treia parte a primului capitol, *Perioade definitorii și schimbări radicale în istoria societății românești*, autoarea menționează că România a trecut prin patru momente majore de schimbări radicale în decursul devenirii sale ca țară: prima etapă cu cei patru regi care s-au aflat la conducerea statului român: Carol I, Ferdinand, Carol al II-lea și Mihai I, etapa a doua de constituire a „României Mari”, etapa a treia cu instaurarea regimului comunist (din 1945 până în 1989) și etapa a patra caracterizată prin revenirea la calea capitalistă de dezvoltare a țării (din 1989 până în prezent). Sunt enumerate trei epoci istorice de evoluție modernă a societății românești, România confruntându-se decenii în șir cu fenomenul subdezvoltării economice: din 1859 până în 1948 a parcurs 89 de ani de capitalism; din 1948 până în 1989 au fost 41 de ani de comunism și din 1990 până în prezent s-au scurs 30 de ani de revenire la capitalism (p. 29). Cu peste 10.084 de acte normative în vigoare, existente în România, în cea de-a patra parte a primului capitol, *Cadrul normativ de organizare și funcționare a vieții sociale*, sunt prezentate succint principalele documente normative: Constituția României, Legea administrației publice din 2019 sau Codul administrativ, Legea educației naționale nr. 1/5 ianuarie 2011, Legea sănătății publice nr. 95/14 aprilie 2006, Legea nr. 61/1991 de sancționare a faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice. România a trecut de la monarhia constituțională (1859-1947) la forma de guvernământ republica din 30 decembrie 1947, iar din 1989 s-a instaurat ordinea democratică în societatea noastră. Autoarea prezintă în partea a cincea a primului capitol, *Restructurarea cadrului politic și amploarea procesului de privatizare*, schimbările care au avut loc în societate pe plan politic și economic. Statisticile privind numărul proprietarilor de terenuri, precum și județele de unde provin aceștia arată că Suceava este județul cu cei mai mulți proprietari de pământ, iar cele mai mari suprafețe de pământ aflate în proprietate se află în județul Timiș. De remarcat sunt și datele Registrului Comerțului care arată că în România existau peste un milion două sute de mii de firme și PFA-uri în 2019, adică proprietari ai unor afaceri ori profesioniști în diverse domenii și locuri de muncă (p. 35). În 2017, 96,8% din populația României erau proprietari de imobile – case și apartamente de bloc, fapt ce situează țara noastră pe primul loc în UE-28 din punctul de vedere al numărului de proprietari de locuințe, dar în același timp unul din cinci români nu dispune de condiții elementare de trai, locuind în imobile fără baie în casă și acoperiș durabil ori iluminare naturală deficitară (p. 36). *Reforma legislativă și reorganizarea administrativ-teritorială* este tema părții a șasea a primului capitol, în care sunt semnalate schimbările de pe plan legislativ, dar și administrativ, datele arătând că 46% din populația țării trăia în 2017 încă în mediul rural. Sunt definiți termenii administrativi precum *comuna, orașul, județul, regiunea și macromediul*, amintindu-se și de cele nouă provincii sau regiuni istorice ale României cu particularitățile etnografice și culturale specifice.

Cel de-al doilea capitol al volumului abordează *Procesele naționale și standarde de referință în contextul evoluțiilor globale*. În prima parte a capitolului *Diagnoza*

procesului economic și a nivelului de trai. Politica salarizării, a pensiilor și a alocațiilor pentru copii este realizată prin prezentarea datelor privind evoluția PIB-ului, arătând contextul fluctuației PIB-ului în România prin cifre și grafice relevante. Populația României a trăit mai bine din anul 2017 încoace datorită creșterii semnificative a salariilor și a pensiilor, a sumelor considerabile de bani care au fost trimise în țară de imigranții români și a dezvoltării economiei naționale, dar România rămâne în rândul statelor membre ale UE care au cele mai scăzute niveluri ale salariilor, pensiilor, alocațiilor pentru copii și speranței medii de viață (p. 46-47). În ceea ce privește numărul pensionarilor, precum și evoluția valorii pensiilor datele arată că România se află pe locul 25, la finalul clasamentului, înaintea doar a Croației și Bulgariei, în ceea ce privește standardul puterii de cumpărare a cetățenilor (p. 49). E nevoie de eforturi deosebite pentru ca România să progreseze pe plan economic și social astfel încât rezultatele să se reflecte în mod corespunzător în creșterea calității individuale. De asemenea datele privind diferențierile pensiilor pe județe, precum și cele ale ratei sărăciei relative în România, propulsează România pe locul I în UE-28 cu cea mai mare rată a sărăciei relative. Tema a doua a celui de-al doilea capitol se referă la *Guvernarea politică și calitatea condiției umane. Speranța de viață și fericirea la români*. Pentru a aprecia calitatea vieții umane la nivelul României pe lângă PIB-ul țării, veniturile și speranța de viață la naștere este prezentată și evoluția istorică a speranței de viață în România de-a lungul a 88 de ani din 1932 când era de 42,01 ani până în 2020 când era de 76,5 ani; aceasta fiind mai mare în rândul femeilor, și anume cu 7 ani comparativ cu cea a bărbaților. Sunt redată și informații privind starea de sănătate a populației, date cu privire la percepția românilor asupra propriei stări de sănătate. Datele *World Happiness Report* situează România pe locul 46 ca țara cu cea mai fericită populație din 149 de țări luate în calcul (p. 54-56). Partea a doua a acestui capitol continuă cu o analiză a situației fenomenului de criză provocat de noul virus gripal în România centrându-se pe date psihosociologice care au arătat că românii au trecut prin mai multe frici în perioada crizei. În cea de-a treia parte a capitolului doi este arătat *Locul României în cadrul unor ierarhii europene și clasamente mondiale*, ce se poate observa din informațiile și datele statistice. Pentru o evaluare corectă a realizărilor, dar și a nerealizărilor unor ținte, e nevoie întotdeauna de un sistem de referință (p. 61). Țara noastră se poate mândri cu faptul că deține cel mai puternic laser din lume, la Turnu Măgurele, are două mari firme constructoare de mașini – Ford Craiova și Dacia Renault Pitești, deține locul I la producția de floarea-soarelui și de porumb, precum și la suprafața cultivată și se află pe locul I în UE la viteza de descărcare a datelor pe internet și locul trei la nivel mondial (p. 63). În ultima parte a celui de-al doilea capitol intitulată *Topul celor mai afectate țări de pandemie. Rata infectărilor și rata mortalității*, se axează pe date privind populația contaminată cu virusul gripal SARS-CoV-2 și rata mortalității pe plan european și mondial, cazurile confirmate de COVID-19 în unele țări europene, situația îmbolnăvirilor de COVID-19 în cele mai afectate țări de pe glob (p. 67-73).

Cel de-al treilea capitol al cărții abordează *Structura și dinamica populației. Tipuri de politici demografice*. Prima parte a capitolului intitulată *Creșterea istorică a populației României și declinul său inevitabil la orizontul anilor 2030-2060* prezintă evoluția demografică a societății românești în ultimii 160 de ani (1859-2019) remarcându-se două trenduri opuse: unul ascendent până în 1989 și unul descendent din 1989 până în 2019, centrându-se pe cauzele care au dus la această situație. Dinamica populației României este prezentată și în evoluție prospectivă până în 2060. În partea a doua a acestui capitol, *Analiza populației României în cadrul Uniunii Europene și protecția contextului demografic până în 2050*, sunt redate tabele și grafice cu informații privind top 10 țări cele mai populate din UE (2020), clasamentul țărilor UE în raport de numărul populației (la 1 ianuarie 2020), top 15 țări europene cu populație în creștere (2017-2050), harta demografică a UE-28 (p. 80-84). În partea a treia găsim statistici privind *Distribuția populației pe genuri și pe grupe de vârstă*, datele arătând că există un dezechilibru al populației României. De asemenea de reținut este și faptul că în jur de 5 milioane de români sunt plecați la muncă ori studiu în alte țări, că în 2017 rata medie a șomajului a fost una dintre cele mai scăzute din țările UE și există o tendință de evoluție descendentă a numărului pensionarilor, în 2020 numărul acestora fiind de 4,97 mil. pers. (p. 86-87). Partea a patra conține date despre populația școlară și educația națională, iar de reținut este faptul că România e prezentată ca o societate educată, la nivelul anului 2015, peste 78% din populația țării absolvise o anumită formă de învățământ, adică 11,2 milioane de cetățeni. În cea de-a cincea parte a acestui capitol, *Politica demografică a statului român*, autoarea atrage atenția asupra faptului că din 1990 România trece prin anumite dezechilibre demografice cum ar fi procesul evident de depopulare masivă a țării și un declin al natalității, rata natalității fiind mai scăzută decât rata mortalității, se observă o creștere a ratei avorturilor și a emigranților la cote îngrijorătoare, instituțiile statului fiind datoare să intervină în fața acestor fenomene sociale disfuncționale pentru a se evita accentuarea dezechilibrelor. Autoarea continuă cu definiția politicii demografice în viziunea unuia dintre cei mai cunoscuți demografi contemporani Vladimir Trebici, acesta vorbind de perspectiva generală și cea într-un sens mai restrâns a unei politici demografice (p. 92). În istoria recentă a omenirii întâlnim două tipuri majore și contradictorii de politici demografice: cele pronataliste (asociate regimurilor totalitariste) și cele de descurajare a nașterilor, politicile bazate pe mijloace coercitive și pe mijloace persuasive ori stimulative. Datele privind evoluția nașterilor, dar și cele ale avorturilor, compararea situației României cu alte țări, precum și măsurile luate de statul român pentru reproducerea naturală a populației întregesc tabloul politicii demografice a statului român creionat de autoare. De reținut este și faptul că în fiecare an se fac 40-50 de milioane de avorturi în toată lumea (în medie 125.000/zi), după specialiști avortul fiind principala cauză a morții pe glob (p. 97).

Cel de-al patrulea capitol al cărții oferă o *Diagnoză a sănătății publice și a sistemelor medicale din România și Uniunea Europeană. Politica de protecție*

medicală a cetățenilor. În prima parte intitulată *Sănătatea și viața ca valori primordiale în societate*, autoarea aduce în discuție pandemia de COVID-19 afirmând că politica în domeniul sănătății trebuie să aibă un caracter prioritar în programele guvernamentale. Achitând o contribuție lunară în valoare de 10% din salariu, fiecare cetățean are posibilitatea de a avea o asigurare de sănătate. În partea a doua, *Dreptul la sănătate și cadrul normativ al politicii de sănătate publică*, sunt analizate pe scurt câteva dintre articolele Legii 95/2006, legea sănătății publice, și sunt trecute în revistă principalele acte normative care reglementează domeniul sănătății publice. În cea de-a treia parte, *Diagnoza stării de sănătate a populației*, sunt menționați indicatorii obiectivi și cei subiectivi care ajută la cunoașterea stării de sănătate a populației unei țări. Sunt prezentate grafic și prin hărți cifre referitoare la răspândirea cazurilor de gripă în România (sezonul 2018/2019), date privind top 10 cele mai sănătoase țări de pe glob (2019), topul țărilor în raport cu starea de sănătate a populației din 56 de state ale lumii (2017, 2019), putând remarca astfel care sunt cele mai sănătoase, respectiv cele mai nesănătoase țări de pe glob. România nu figurează în seria primelor 56 de țări cu sisteme performante de sănătate (p. 105-109). Datele continuă cu un clasament mondial al fericirii realizat și publicat sub egida ONU, secțiunea încheindu-se cu mențiunea că principalele boli care macină viața oamenilor la nivel planetar sunt bolile cardiovasculare, urmate de cele pulmonare, cancer și infecții (p. 110-114). În partea a treia, *Politica Uniunii Europene de reconfigurare a sistemului de sănătate*, sunt enumerate și prezentate pe scurt o serie de rapoarte asupra stării de sănătate. Abordând tema *Situației sănătății în România și obiectivele politicii de protecție a sănătății*, sunt prezentate în continuare date statistice dintr-un raport anual al Comisiei Europene și statistici ale Eurostat care arată situația dificilă prin care trece sistemul medical din România și care spune autoarea volumului „se răsfrânge în mod negativ asupra calității vieții oamenilor” (p. 121). Sunt prezentate și statistici privind mortalitatea din cauze care sunt considerate „tratabile” în România comparativ cu alte state, menționându-se la final și recomandări care ar putea schimba radical situația medicală a cetățenilor din România. Sunt abordate politicile publice, investițiile și activitățile din programul de guvernare a României pentru perioada 2017-2020, precum și măsurile privind sănătatea propuse de diferitele guverne care s-au succedat din 2017 până în prezent. Ultima temă din acest capitol se referă la *Vulnerabilitățile sistemului de protecție a sănătății în perioada pandemiei. Opinii și evaluări ale cadrelor medicale* în care sunt expuse rezultatele unui sondaj realizat în 2020 de Federația Solidaritatea Sanitară asupra a 1.300 de salariați din toate sectoarele medicale privind cunoașterea situației reale din unitățile medicale și a nevoilor salariaților.

Cel de-al cincilea capitol al volumului tratează *Politicile publice în situații de urgență și de criză*. În prima parte a capitolului intitulată *De la ordine și siguranță la riscuri și incertitudini. Fenomene catastrofice în România* sunt menționate succint pierderile omenești suferite în cele două războaie mondiale, precum și pierderile suferite de omenire în ultimii doi ani datorită pandemiei. De asemenea

sunt enumerate pe scurt impactul celor 11 evenimente catastrofale din istoria ultimilor 43 de ani (1977-2020) a României, care au traumatizat ființa națională și sufletul românesc. În partea a doua a capitolului *Cadrul normativ în împrejurări de criză. Tipuri de diagnostic juridic în situații excepționale* sunt trecute în revistă cadrul normativ, legile, ordinele guvernului și Constituția care prevăd măsurile de intervenție în situații de criză. Sunt definite noțiunile de *starea de urgență*, *starea de asediu*, *starea de necesitate*, *starea excepțională*, *starea de alertă*, precum și cele două ocazii pentru care au fost instituite în România starea de urgență, dar și starea excepțională în economie, ca urmare a crizei coronavirusului (p. 151). În ultima parte a capitolului *Din nou, omenirea la răspântie: globalizarea îmbolnăvirilor de Covid-19 și efectele directe asupra oamenilor* universitara Cristina Otovescu prezintă o scurtă istorie a bolilor contagioase care au marcat existența oamenilor la nivel global – cele mai letale pandemii din istoria umanității (p. 154), documentând cu cifre dintr-un top 15 țări din lume cu peste 9.000 de persoane infectate cu SARS-CoV-2 (p. 157), arată radiografia îmbolnăvirilor cu COVID-19 la nivel mondial (ianuarie 2020-aprilie 2021), numărul zilnic de cazuri noi raportate la nivel global, numărul zilnic de cazuri noi raportate pe continente, radiografia îmbolnăvirilor cu COVID-19 pe continente la 15 februarie 2020 (p. 163) și expune trei hărți ale îmbolnăvirilor la nivel global reprezentative pentru 2020 (începutul, mijlocul și finalul anului) (p. 165).

În penultimul capitol al volumului sunt expuse date și explicații privind *Manifestarea pandemiei în diverse țări pe glob și reacțiile autorităților publice*. Pentru fiecare dintre strategiile țărilor sunt arătate tabele cu cifre și grafice privind situația fenomenului viral, radiografia îmbolnăvirilor de COVID-19, evoluția cazurilor de COVID-19, enumerându-se și măsurile luate de autorități. Este prezentată mai întâi manifestarea *valului epidemic din lumea asiatică, strategia Chinei de combatere a noului virus sau modelul distanțării fizice individuale și al dezinfecției publice*, China-Wuhan fiind țara/locul de unde în decembrie 2019 a pornit răspândirea virusului, ca într-un timp foarte scurt, până în martie 2020, să se declare pandemie aproape în toate zonele de pe glob. Specific situației Chinei, este autoritatea instituțiilor politico-administrative ale regimului comunist care a reușit întreruperea lanțului contaminărilor în serie și al răspândirii intracomunitare a bolii (p. 177). A doua țară prezentată este *Coreea de Sud sau modelul testării extinse* (p. 179-184) unde, de asemenea, la fel ca în China, autoritățile au reușit să țină sub control fenomenul îmbolnăvirilor în țară, prin testarea masivă a cetățenilor în toate orașele țării. Seria prezentării strategiilor continuă cu *valul epidemic din Europa Occidentală și SUA*. Mai întâi este abordată *catastrofa umanitară din Italia și Spania* (p. 184) care au devenit țările cele mai afectate de valul epidemic din Europa, întrecând cu mult ororile dezastrului chinez. Cele două țări s-au transformat în scurt timp de la debutul crizei sanitare într-un focar al pandemiei europene. Starea de urgență a fost luată cu întârziere în Spania de unde și numărul mare de victime în procesul de transmitere intracomunitară. Este abordată și *strategia Germaniei și a Israelului de combatere a noului coronavirus*

(p. 195). Germania s-a numărat printre statele care au promovat asiduu metoda testării extinse și pentru că populația a fost mai responsabilă (Germania fiind recunoscută pentru înclinația spre ordine și disciplină), țara a beneficiat încă înainte de declanșarea pandemiei de un sistem medical bine organizat și înzestrat cu tehnică medicală de vârf. Societatea iudaică a introdus restricții dure încă de la începutul pandemiei ceea ce s-a reflectat în numărul relativ mic de persoane infectate și decedate. De asemenea Israelul a fost prima țară din lume care a declarat că a învins pandemia până la începutul lunii aprilie 2021 prin testarea pe scară largă, carantinarea și vaccinarea integrală a populației (p. 203). În final este prezentată *tragedia societății americane și măreția spiritului științific american* (p. 204), autoarea încheind capitolul cu prezentarea situației din SUA care, deși a fost societatea cea mai afectată de acțiunea noului virus gripal și a înregistrat cele mai multe pierderi de vieți omenești dintre toate țările de pe glob, se poate mândri cu faptul că a descoperit în premieră mondială două vaccinuri de imunizare pentru prevenirea bolii: Pfizer și Moderna.

Ultimul capitol al cărții tratează tema *Recrudescenței infectărilor cu SARS-CoV-2 și mobilizarea comunității internaționale. Răspunsului Uniunii Europene și al Organizației Mondiale a sănătății la provocările pandemiei* (p. 214) arătând că evoluția contaminărilor cu SARS CoV-2 nu a fost uniformă și simultană pe glob, dovadă fiind și perioadele diferite de lockdown în țările europene sau carantinările locale ori regionale. Sunt amintite protestele violente din spațiul public din țări precum SUA, Franța, Anglia, România împotriva restrângerii unor drepturi și libertăți (p. 217). Pentru că politica organismelor UE de coordonare a măsurilor pentru limitarea extinderii coronavirusului s-a lăsat așteptată la începuturile pandemiei, fiecare țară a fost nevoită să-și gestioneze propriile probleme ale crizei sanitare, iar ulterior liderii UE au venit cu 10 obiective pe care și le-au asumat și care sunt enumerate succint: de la crearea unui fond special, stabilirea unui cadru comun de măsuri pentru călătorii, colaborarea pentru descoperirea unui vaccin, crearea unui stoc comun de echipamente de protecție, protejarea locurilor de muncă, trimiterea de echipamente medicale și ventilatoare și acordarea de locuri la ATI țărilor aflate în nevoie și ajutorarea fermierilor și pescarilor (p. 219-220). Este amintit Raportul privind stadiul coordonării UE ca răspuns la pandemia de COVID-19, precum și principalele activități (p. 221), dar și sprijinul UE pe care l-a acordat prin Planul strategic de pregătire și răspuns al OMS la consecințele pandemiei. Sunt prezentate statistici ale cazurilor confirmate în lume și în UE în 2020 (p. 222). Este abordată distinct și tema *descoperirii vaccinului salvator sau triumful suveran al științei* care a avut loc pe 9 noiembrie 2020 de către compania americană Pfizer, iar pe 16 noiembrie 2020 și compania americană Moderna a făcut cunoscut faptul că a reușit dezvoltarea unui vaccin antiviral, fiind considerate de anumite personalități drept cel mai mare progres făcut de medicină în ultima sută de ani. Știrea privind descoperirea vaccinului a oferit un suport moral și o perspectivă optimistă oamenilor și guvernanților de pe toate meridianele globului (p. 224-228).

Autoarea enunță impactul descoperirii vaccinului împotriva virusului gripal pe plan psihologic și moral, științific, medical, economic și financiar (p. 299-230). Este prezentat *Planul sau strategia de vaccinare în cele mai afectate țări de pandemie și rezultatele inițiale ale procesului de vaccinare* de la Germania, care a fost prima țară europeană care și-a făcut cunoscută propria strategie de vaccinare, la țări precum Marea Britanie, Italia și Suedia, însă primele țări în care s-a declanșat campania de imunizare au fost Marea Britanie, Canada și SUA (p. 237-239). Autoarea continuă periplul prezentării strategiilor adoptate de anumite țări pentru a imuniza populația, făcând referire mai întâi la *Strategia Statelor Unite ale Americii* (p. 239), prima țară din lume care a avizat folosirea celor două vaccinuri descoperite, autoritățile americane au decis să înceapă vaccinarea cu personalul medical. Se continuă cu *Strategia Marii Britanii* (p. 241) care a ales să vaccineze mai întâi persoanele din generațiile vârstnice 80+ și cadrele medicale din căminele de bătrâni. Dacă privim *Strategia Uniunii Europene de vaccinare a populației* (p. 247), observăm că aceasta s-a făcut la nivel național, unde autoritățile guvernamentale ale fiecărui stat membru UE a asigurat detaliile procesului de imunizare. De exemplu *Strategia Italiei* (p. 248) a fost una inedită, deoarece a fost nevoită să facă față unui curent de opinie antivaccinist destul de ostil care în 2018 a reușit să blocheze vaccinarea obligatorie a copiilor în școli, astfel că a apelat la un arhitect care a creat o identitate vizuală și un design inedit pentru pavilioanele amplasate în piețe publice unde urma să aibă loc vaccinarea populației. Lista strategiilor țărilor este închisă cu *Strategia României de vaccinare anti-Covid-19* (p. 250) unde autoritățile au preconizat să fie vaccinați peste 5 milioane de cetățeni. Topul situației vaccinării într-o serie de țări din Europa, arată prin cifre situația până la 7 ianuarie 2021, Germania fiind țara cu cele mai multe persoane vaccinate, iar Luxemburgul și Olanda fiind țările cu cei mai puțini cetățeni vaccinați (p. 256). În încheierea ultimului capitol al cărții, *Intențiile de imunizare ale populației din diferite țări ale lumii și încrederea în calitatea vaccinului*, sunt prezentate rezultatele unor sondaje de opinie printre care și al unuia realizat în țara noastră în 2020 și care arăta că românii erau „precauți cu privire la vaccinarea anti-COVID-19”, dar și a unuia care arăta că 61% dintre români cred în eficiența vaccinului (p. 256-258).

Cartea cuprinde o serie de hărți, tabele și grafice care vin să ilustreze și să prezinte datele într-o manieră sintetizatoare și ușor de urmărit. Volumul se bazează pe parcurgerea unei vaste bibliografii din partea autoarei, cu peste 100 de titluri, ce cuprinde cărți și articole de specialitate (30), resurse online (84) și legislație (19) (p. 265-273), iar anexa (p. 275-280) oferă o listă a strategiilor de dezvoltare și politicilor publice ale Guvernului României elaborate și implementate de fiecare dintre cele 15 ministere în parte. Volumul poate fi util specialiștilor, practicienilor și studenților de la specializările științelor socioumane atât prin calitatea științifică și profesională a informațiilor prezentate, cât și prin susținerea bibliografică a textului cu surse autorizate, prin tratarea într-o manieră ușor comprehensivă a politicilor publice, sociale și a crizei sanitare cu care omenirea s-a confruntat și

continuă să se confrunte. Avem convingerea că lucrarea de față poate fi de referință în domeniul politicilor publice și a înțelegerii modului în care statele lumii au reușit să facă față crizei sanitare.